

Üst Düzey Basketbolcularda Durumluk Kaygı Düzeylerinin Farklı Değişkenlere göre Karşılaştırılması*

Mustafa Kayihan ERBAŞ¹, Veysel KÜÇÜK²

¹ Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, Aksaray (e-mail: kayihan.besyo@gmail.com).

² Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

* 46. ICHPER – SD Dünya Kongresinde (9 – 13 Kasım 2005) poster bildirisi olarak sunulmuştur.

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; 2004 – 2005 yılı Türkiye Erkekler Basketbol Liginde yer alan takımlardaki üst düzey basketbolcuların durumluk kaygı düzeylerinin ölçülmesi ve bu düzeylerin antrenman yaşı, kronolojik yaş, oyunda kalma süresi ve yerli/yabancı statülerine göre gruplara ayrılarak karşılaştırılması ve değerlendirilmesidir. Araştırma, Türkiye Erkekler Basketbol Liginde yer alan, toplam 5 takım ve 61 sporcudan oluşmaktadır. Araştırmada yer alan sporcuların kaygı düzeylerini belirlemek için Spielberger'in geliştirdiği, Durumluk Kaygı Envanteri kullanılmış, bazı kişisel bilgilerinin tespiti için, envanter ile birlikte anket uygulanmıştır. Uygulanan envanter ve anket, yabancı oyuncular için İngilizce olarak hazırlanmıştır. Karşılaştırmalar için t-testi tekniği kullanılmıştır. Kronolojik yaşa göre; yaşlar en büyükten küçüğe doğru sıralanmış, denekler iki gruba ayrılmış ve kaygı düzeylerine göre t-testi tekniği uygulanarak gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmüştür. Antrenman yaşına göre; yaşlar en büyükten küçüğe doğru sıralanmış, denekler iki gruba ayrılmış ve kaygı düzeylerine göre t-testi tekniği uygulanarak gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmüştür. Oyunda kalma sürelerine göre; en fazla oyunda kalan sporcudan en aza doğru sıralama yapılmış ve kaygı düzeylerine göre t-testi tekniği uygulanarak gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmüştür. Oyuncuların yerli/yabancı statülerine göre; oyuncular yerli ve yabancı olarak iki gruba ayrılmış ve kaygı düzeylerine göre t-testi tekniği uygulanarak gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Kaygı, durumluk kaygı, basketbolcu.

Comparisons of the State Anxiety Level according to the Different Variables in Top Level Basketball Players

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the anxiety level of top level basketball players that are at the teams of Basketball League of Turkey in 2004- 2005 season and relating them to their chronological age, training age, stay inside of the game and their nationality. Our study considers 5 teams and 61 players in Basketball League of Turkey. The State Anxiety Inventory by Spielberger is used to determine the anxiety level and the inquiry is used to determine their personal information. Their English version is used for foreign countries players. The Independent Sample t-test is used for relating. Players divided in to two groups for biological age, and t-test had made with anxiety level, as the results; there are no difference found because of the results of the t-test. Players divided in to two groups for training age and t-test had made with anxiety level, as the results; there are no difference found because of the results of the t-test. Players divided in to two groups for stay inside of the game and t-test had made with anxiety level, as the results; there are no difference found because of the results of the t-test. Players divided in to two groups for their nationality and t-test had made with anxiety level, as the results; there are no difference found because of the results of the t-test.

Key Words: Anxiety, state anxiety, basketball players.

GİRİŞ

Kaygı, çoğu zaman anlaşılması güç, çoğu zaman tanımlanması zor, çoğu zaman da kavram kargaşası içinde gözden kaçırılan, ama tespiti çok önemli bir durumdur. Kaygı, belli bir anlamda tasa ve kuşku terimleri ile anlamdaştır, fakat hepsinden farklı bir olgudur. Kaygı bu durumla bazen korku ile de karıştırılmaktadır. Oysaki korku terimi nedeni bilinen durumlarda kullanılırken, kaygı, nedeni bilinmeyen korkudan ortaya çıkmaktadır (4). Bir başka tanımda kaygı; “güçlü bir istek ya da dürtünün amacına ulaşmayacak gibi gözüktüğü durumlarda beliren tedirgin edici duygudur” şeklinde tanımlanmaktadır (6).

Kaygı kavramının iki şekilde ele alındığı görülmüştür. Birbirinden farklı özellikleri olan bu iki tür kaygı, durumluk ve sürekli kaygıdır. Bu anlayış Cattel ve Scheier'in faktör analizi çalışmaları ile ilk kez öne sürülmüş, daha sonraları da Spielberger ve arkadaşlarının çalışmaları sonucu geliştirdikleri iki Faktörlü Kaygı Kuramının özünü oluşturmuştur (13).

Durumluk kaygı, bireyin içinde bulunduğu stresli durumdan dolayı hissettiği subjektif korkudur. Fizyolojik olarak da otonom sinir sisteminde meydana gelen bir uyarılma sonucu terleme, sararma, kızarma ve titreme gibi fiziksel değişimler, bireyin gerilim ve huzursuzluk duygularının göstergeleridir. Stresin

yoğun olduğu zamanlar durumluk kaygı seviyesinde yükselme, stres ortadan kalkınca, düşme olmaktadır. (15). Başka bir ifade ile, durumluk kaygı sıkıntı, tasa ve gerginlik ile karakterize olan acil durumu göstermektedir. Durumluk kaygı kinetik enerji gibidir. Yeterli düzeyde uyarıcı olduğunda kinetik bir reaksiyon meydana gelmektedir (17).

Her alanda olduğu gibi, kaygı ve türleri, spor alanında da araştırmalara konu olmuştur. Sportif performansta kaygı, sporcuların uyum yeteneklerini, dikkat ve konsantrasyonlarını, koordinasyon ve dengeli, karar verme ve değerlendirmelerini, özgüven ve değerliliklerini, motivasyon ve aktivasyonlarını önemli ölçülerde etkilemektedir. Bu etkiler sporcuların ortaya koyacakları performanslarında ihtiyaç duyacakları kuvvet, sürat, dayanıklılık esneklik, teknik ve taktik özelliklerde de kendisini gösterebilir (5). Kaygı ve diğer duygusal faktörlerin performans ve karşılaşmalar üzerindeki etkileri bir çok araştırmacı tarafından değişik boyutları ile incelenmiştir. Farklı motorsal testlerle eşit yeteneklere sahip olduğu saptanan sporcuların, sportif eylemlerde farklı başarı göstermelerinin nedenleri üzerindeki çalışmalar, bilim adamlarını bu başarı farkını belirleyen nedenlerden biri olarak da, “sporcuların psikolojik yapılarının farklılığından ileri gelebileceği” görüşü üzerinde birleştirmiştir (8). Bunun ilk öncülerinden olan Spielberger ve Hanin Rus sporcular üzerine araştırmalar yapmışlardır. Yapılan bu araştırmada Spielberger'in STAI (Durumluk- Sürekli Kaygı Envanteri) kullanılmıştır. Kişiler arası kaygı ölçüldüğünde, kişilere belirli bir zamanda belirli bir kişiyle kurulan ilişkide, örneğin hakem, antrenör, teknik direktör, yönetici, rakip takım elemanı gibi, ne hissettikleri sorulmuştur. Grup içi kaygı ölçüldüğünde de, kişilere belirli bir anda takımın bir üyesi olarak ne hissettikleri sorulmuştur (1).

Sporcuların psikolojik boyutuyla ilgili yapılan araştırmalar ilerledikçe, sportif eylemler daha değişik bir boyut kazanmış ve tüm sportif eylemlerde, zihinsel etkinlikler; yani zeka, dikkat, bellek, irade, yargılama, kıyaslama, yorumlama, kaygı gibi psikolojik işlevlerin bulunduğu ve rol oynadığı saptanmıştır (8). Her yarışmasal durumda ve özellikle de üst düzeyde yapılan profesyonel sporlarda dışsal ödüllerin ve cezaların varlığı, sonucun belirsizliği, rakibin güçlülüğü, takımın veya kişilerin son karşılaşmalarında aldıkları sonuçlar, sonucun sporcular açısından ne derecede önemli görüldüğü ve sporcuların fiziksel, teknik, taktik ve psikolojik kapasitelerini karşılaşılan rakiple ilişkili olarak nasıl algıladıkları, kaygı veya stres durumunu belirleyici olmaktadır (9).

Bu alanda yapılan bazı araştırmalara bakıldığında; Jones'un uluslararası İngiliz sporcularıyla yaptığı olduğu araştırmalarda, sporcuların ara sıra belirli becerileri yerine getirebilme yeteneklerinden şüphe ettiklerini, bir hareketi yapmaya giriştiklerini ve hemen

onun ardından daha kolay olanına yöneliklerini belirtmiştir (7). Baştuğ (3) voleybolcular üzerinde yaptığı araştırmada, müsabakadan 30 dakika önce aldığı durumluk kaygı puanlarının yüksekliğinden ve performansa etkisinden bahsetmiştir. Çalışmada, yüksek kaygı puanlarının performansı olumsuz yönde etkilediği sonucunu vurgulamıştır. Yapılan başka bir araştırmada, sonuç olarak, sporcuların branşı ne olursa olsun performans için belli bir kaygı düzeyine sahip olmaları gerektiği ve bu kaygı düzeyinin yüksek veya düşük olmasında sporcuların deneyimleri önemli olduğu vurgulanmıştır (2).

Sporun her alanında olduğu gibi, basketbol branşında da psikolojik durum, büyük önem arz etmektedir. İyi bir basketbolcu durum ve pozisyonun gerektirdiği dikkati gösterebilen, dikkatini dışsaldan içsele, içselden dışsala, darlıktan genişliğe ve genişlikten darlığa değiştirebilme esnekliğine sahip olan kişidir (10). Basketbolcunun performansını başarıyla ortaya koymasında sahip olduğu kaygı düzeyi, bu nedenle çok önemlidir. O halde sonucun belirlenmesinde, stres ve kaygı durumlarının yönetimini iyi gerçekleştiren takım ve basketbolcular diğerine üstünlük sağlayabilirler (1). Buradan hareketle, bu çalışmada, üst düzey basketbol oyuncularının kaygı düzeyleri tespit edilerek, farklı değişkenler doğrultusunda, gruplar arası karşılaştırmalar yapılarak, bu değişkenlerin ne ölçüde etken oldukları saptanmaya çalışılmıştır.

MATERYAL ve YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, Türkiye Erkekler Basketbol Liginde yer alan üst düzey basketbolcuların kaygı düzeylerinin tespitine yönelik olduğu için tarama modelindedir.

Evren ve Örneklem

Araştırma grubu, 2004 – 2005 sezonunda Türkiye Erkekler Basketbol Liginde yer alan 5 takımın 61 sporcusundan oluşmaktadır. Araştırmaya katılan 61 basketbolcunun 43'ü (%71) yerli, 18'i (%29) yabancı sporcudan oluşmaktadır. Sporcuların 26'sı (%43), 15 yıldan daha fazla süredir, 35'i (%67) ise 15 yıldan daha az süredir basketbol oynamaktadır. Sporcuların kronolojik yaşlarına bakıldığında; 49 (%80) sporcu, 30 yaşın altında, 12 (%20) sporcu ise 30 yaş ve üzeridir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Araştırma gurubunun demografik özelliklerini betimlemeye yönelik değişkenler, araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu aracılığıyla toplanmıştır.

Durumluk Kaygı Envanteri: Araştırmada, müsabakadan 20 dakika önce uygulanması öngörülen, Öner ve Le Comte (1983) tarafından Türkçe adaptasyonu yapılan, Spielberger'in Durumluk Kaygı Envanteri (STAI) kullanılmıştır. Durumluk Kaygı

Envanterinde 20 soru bulunmaktadır. Bu 20 sorunun her biri, bir ile dört arasında değişen değerlere sahiptir. Bu değerlerde -1- hiç, -2- biraz, -3- oldukça ve -4- ise tamamıyla cevabını temsil etmektedir. Soruların 10 tanesi doğrudan, 10 tanesi ise dolaylı ifadelerden oluşmaktadır. Ölçeğin elde edilen değerleri 20 ile 80 arasında değişmektedir. Puanın yüksek olması ve 80'e doğru yaklaşması durumluk kaygı düzeyinin yüksek olduğunu, puanın düşük olması ve 20' ye doğru yaklaşması ise durumluk kaygı düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

Envanterin geçerlik ve güvenilirlik durumuna bakıldığında; değişik zaman ve uygulamalarda Öner, durumluk kaygı puanları arasındaki korelasyonların ortalama 0,62 civarında ve önemli seviyede olduğunu bulmuş; bu şekilde ikinci kuramsal beklentinin de doğrulandığını görmüştür. Tüm bu veriler durumluk kaygı ölçeğinin kuramsal yapı geçerliliğini sağlamlaştırıcı nitelikte olduğu bulunmuştur. Kuder – Richardson 20 formülün geliştirilmiş bir formu olan alpha korelasyonları ile saptanan güvenilirlik katsayıları 0.83 – 0,87 arasında olduğu bulunmuştur. Madde güvenilirliğinde formun güvenilirlik korelasyonları 0.34 – 0,72 arasındadır. Test tekrar – test güvenilirlik katsayıları 0.26 – 0.68 arasında değiştiği gösterilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS istatistik programının 15.0 sürümü kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiklerden aritmetik ortalama ve standart sapma tekniklerinden yararlanılmıştır. Bunun yanında; oyuncuların oyunda kalma süreleri, kronolojik yaş, antrenman yaşı ve yerli/ yabancı oyuncu durumlarına göre durumluk kaygı düzeyleri açısından herhangi bir farklılık olup olmadığını test etmek amacıyla bağımsız gruplar için t testi tekniğinden yararlanılmıştır. Oyuncuların oyunda kalma süreleri, kronolojik yaş ve antrenman yaşı açısından yapılan karşılaştırmalarda, 61 kişilik araştırma gurubu ikiye ayrılmıştır. İlk 30 yüksek değerleri, diğer grup 31 kişi ise daha düşük değerlere sahip olan basketbolcuları temsil etmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın problemine göre elde edilen verilerin analizi sonucunda ortaya çıkan bulgulara yer verilmiştir. Buna göre araştırma gurubunda yer alan üst düzey basketbolcuların durumluk kaygı ortalamaları $\bar{x} = 30.46$ ($Ss \pm 6.46$) olarak hesaplanmıştır.

Üst düzey basketbolcuların oyunda kalma sürelerine göre durumluk kaygı düzeyleri incelemek amacıyla bağımsız gruplar için t testi tekniğinden yararlanılmış. Karşılaştırma yapılırken oyuncuların oyunda kalma süreleri çoktan aza doğru sıralanmış ve 61 kişilik araştırma gurubu ikiye ayrılmıştır. İlk 30 kişi oyunda fazla kalan grup, 31 kişi ise daha az kalan grup olarak belirlenmiş ve karşılaştırmaları yapılmıştır.

Tablo 1'de oyunda kalma sürelerine göre üst düzey basketbolcuların durumluk kaygı düzeyleri karşılaştırılmıştır. Buna göre oyunda kalma süreleri açısından üst düzey basketbolcular arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($p > 0,05$).

Üst düzey basketbolcuların kronolojik yaşa göre kaygı puanlarının karşılaştırılması yapılmış tablo 2'de gösterilmiştir. Araştırma gurubunda yer alan üst düzey basketbolcuların karşılaştırma yapılırken oyuncuların kronolojik yaşları büyükten küçüğe doğru sıralanmış, ilk 30 kişi ile diğer 31 kişi karşılaştırılmıştır. Buna göre; yapılan karşılaştırmada iki grup arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 3'de üst düzey basketbolcuların antrenman yaşı değişkeni açısından kaygı puanlarının karşılaştırması yapılmış, aşağıda gösterilmiştir. Araştırma gurubunda yer alan üst düzey basketbolcuların antrenman yaşları büyükten küçüğe doğru sıralanmış, ilk 30 kişi ile diğer 31 kişi karşılaştırılmıştır. Buna göre; yapılan karşılaştırmada iki grup arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 1. Oyunda kalma süreleri açısından üst düzey basketbolcuların durumluk kaygı düzeylerinin karşılaştırılması.

	Grup	N	$\bar{x}$	Ss	t	p
Oyunda Kalma Sürelerine göre	1. grup	30	28,93	6,247	-1,848	0,188
	2. grup	31	32,00	6,698		

Tablo 2. Kronolojik Yaşlarına Açısından Üst Düzey Basketbolcuların Durumluk Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması

	Grup	N	$\bar{x}$	Ss	t	p
Kronolojik yaşlarına göre	1. grup	30	30,16	6,83	- 0,356	0,788
	2. grup	31	30,77	6,49		

Tablo 3. Antrenman Yaşlarına Göre Üst Düzey Basketbolcuların Durumluluk Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması

	Grup	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Antrenman yaşlarına göre	1. Grup	30	30,43	6,73	- 0,067	0,647
	2. Grup	31	30,54	6,59		

Tablo 4. Oyuncuların Yerli/Yabancı Statülerine Göre iki Grubun Karşılaştırılması

	Grup	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Yerli –Yabancı Statülerine göre	1. grup	30	30,88	6,87	-0,713	0,236
	2. grup	31	29,55	6,00		

Tablo 4'te, basketbolcuların yerli - yabancı statülerine göre kaygı puanlarının karşılaştırması yapılmış, aşağıda gösterilmiştir. Araştırma grubunda yer alan üst düzey basketbolcular, yerli – yabancı statülerine göre ayrılmış, 43 yerli sporcu ile 18 (yabancı) sporcu karşılaştırılmıştır. Buna göre; yapılan karşılaştırmada iki grup arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($p>0,05$).

TARTIŞMA

61 denek üzerinde yapılan bu çalışmada, oyunda kalma süreleri açısından kaygı puanları ele alındığında (tablo 1), en çok oyunda kalan oyuncudan en aza doğru bir sıralama yapıp, iki gruba ayrılan ve karşılaştırılan oyuncular arasında farklılık bulunmamıştır. Oyunda kalma süresi, antrenörün belirlediği bir durum olmasına rağmen, muhakkak bu durumda en belirleyici faktör sporcunun performansı ve kişisel becerileridir (7). Bunun yanında oyuncunun taşıdığı kaygının düzeyi de bu durumda rol oynar. Oyunda kalma süreleri göz önünde bulundurulduğunda, oyun içerisinde en fazla süre alan oyuncular ile en az süre alan oyuncuların kaygı düzeyleri arasında bir fark olması gerektiği düşünülmektedir. Martens'e (13) göre, karşılaşmadan önce sporcuların sahip oldukları kaygı düzeyleri, yarışmanın sonucuna ve karşılaşma sırasındaki performanslarına etki edebilir. Karşılaşma öncesi ve sırasında sporcuların sahip oldukları kaygı düzeylerinin onların performanslarına ne kadar etki edeceği ya da gösterdikleri performansla sahip oldukları kaygı düzeylerinin beklendiği gibi ortaya çıkmaması, kişisel bir özellik gösterebilir.

Kronolojik yaş yüksekten düşüğe doğru sıralanıp, kaygı puanlarının karşılaştırılması yapıldığında, gruplar arası farklılık görülmemiştir (tablo 2). Oyuncuların kronolojik yaşları performansı etkileyen iç faktörlerden biridir (10). Bu doğrultuda, kronolojik yaşın durumluluk kaygı düzeyi üzerinde de etkisi olduğu düşünülmektedir. Buna göre; kronolojik yaş arttıkça kaygı düzeyi düşmesi, azaldıkça yükselmesi beklenir. Spielberger, Rus sporcular üzerinde yaptığı çalışmada, takım içi ilişkileri ve kaygı düzeylerini değerlendirirken kronolojik yaşlarını da göz önünde bulundurmuş ve sporcuların yaşlarına göre, durumluluk kaygı düzeylerinde farklılıklar olduğunu

gözlemlemiştir (14). Bunun yanında araştırma yapılan deneklerin yaşları dikkate alınırken, Martens ve ark. (13), sporcuların fiziksel, teknik, taktik ve psikolojik kapasitelerini karşılaşılan rakiple ilişkili olarak nasıl algıladıklarının, kaygı veya stres durumunda belirleyici olduğunu söylemektedir.

Antrenman yaşı yüksekten düşüğe doğru sıralanıp, kaygı puanları karşılaştırılması yapıldığında, gruplar arası farklılık görülmemiştir (tablo 3). Yapılan bir çalışmada, sonuç olarak, sporcuların branşı ne olursa olsun performans için belli bir kaygı düzeyine sahip olmaları gerektiği ve bu kaygı düzeyinin yüksek veya düşük olmasında sporcuların deneyimleri önemli olduğu vurgulanmıştır (2) Özellikle antrenman yaşının ilerlemesi ile kaygı düzeyinin düşmesi normal bir sonuç olarak düşünülürken, antrenman yaşı az olan sporcuların kaygı düzeylerinin olağandan ya da beklenenden az olması, antrenman yaşı ortalama 12 yıl olan sporcular ile 5 yıl olan sporcular arasında fark olmaması beklenilmeyen bir sonuç olarak görülebilir. Antrenman yaşı, performansı etkileyen iç faktörler içerisinde (10). Antrenman yaşının artmasının kaygı seviyesi üzerinde, kaygıyı azaltıcı muhtelif etki yapacağı düşünülmektedir. Bu amaçla antrenman planlamasının doğru ve yeterli bir şekilde yapılması ve sporcunun ihtiyaç duyacağı özelliklerinin geliştirecek şekilde planlanması performansı da artıracaktır. Antrenman planlamasındaki yanlışlıklar ya da spora başlama yaşındaki belirlemede yapılacak yanlışlıklar, stres ve kaygı düzeyinde beklenmeyen sonuçların ortaya çıkmasında etkindir (11). Basketbolcular yeterli düzeylerde kaygıya sahip olmadıklarında durum ve pozisyonlarının gerektirdiği dikkati göstermekte zorluk çekmekte ve performansı olumsuz olarak etkilenmektedir (13). Fakat Türkiye Erkekler Basketbol Liginin seviyesinin gerekenden düşük olması, kulüplerin hedef belirlemede eksiklik ve yanlışlıkları, yönetici – sporcu – antrenör üçlüsünün ilişkilerinde zayıflık, bulunan sonuca etken olarak düşünülebilir.

Performansı etkileyen iç faktörlerden biri de ırksal faktörlerdir. Bu doğrultuda, oyuncunun yerli ya da yabancı oluşunun, kaygı düzeyi üzerinde bir etken olduğu düşünülmektedir. Yabancı oyuncunun farklı bir ülkeye gelmiş ve farklı bir takıma uyum sağlama zorunluluğunun, kaygı düzeyini etkilemesi

muhtemeldir. Yerli oyuncular ise bu uyum sürecini sadece takım boyutunda yaşayacakları düşünülebilir. Fakat sonuçlara bakıldığında (tablo 4), yerli ve yabancı olarak iki gruba ayrılarak, kaygı puanları karşılaştırılan sporcular arasında farklılık olmadığı görülmüştür. Bunun farklı sebepleri olduğu düşünülmektedir. Türkiye Liginde ve özellikle çalışmamızda yer alan yabancı oyuncuların genelinde kaygı düzeylerinin yeterli düzeyin altında olduğu görülmüştür. Stresin yoğun olduğu zamanlar durumluk kaygı seviyesinde yükselme, stres ortadan kalkınca, düşme olur (15). Bu doğrultuda bakıldığında, sporcularda stres düzeyinin düşüklüğü de kaygının düşüklüğüyle paralellik göstermektedir diyebiliriz. Türkiye'ye gelen yabancı oyuncuların genelde kronolojik yaş ve antrenman yaşının ilerlemiş olması, tecrübeli ve ekonomik yönden rahat olmaları, gelecek kaygısı taşımamaları kaygı düzeylerinin yeterli düzeyin altında olmasına etken olarak düşünülebilir.

Baştuğ (3) voleybolcular üzerinde yaptığı araştırmada, müsabakadan 30 dakika önce aldığı durumluk kaygı puanlarının yüksekliğinden ve performansa etkisinden bahsetmiştir. Çalışmada, yüksek kaygı puanlarının performansı olumsuz yönde etkilediği sonucunu vurgulamıştır. Oysaki sadece yüksek değil, bu çalışmada olduğu gibi düşük kaygı puanların da performansı olumsuz yönde etkilediği bilinmektedir. Bunun yanında, basketbol sporunun henüz Türkiye'de istenilen düzeyde yaygın olmaması ve ligin de istenilen seviyeye ulaşmaması, yerli oyuncuların da istenilen kaygı düzeyini taşımamasında etken olarak düşünülebilir. Çünkü yaygınlaşmamış ve istenilen düzeye ulaşmamış bir spor branşında, rekabet ortamı istenilen düzeye ulaşamayacağı, birçok oyuncunun alternatifinin olmayışı ve yerli oyuncular yerine alternatif olarak düşünülen yabancı oyuncuların Türkiye Liginde oynamak istememeleri, yerli oyuncuların kaygı düzeylerinin de yeterli düzeyin altında olmasına neden olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Artok F. *Üniversiteler Arası Basketbol Müsabakalarına Katılan Basketbolcuların Maç Öncesi Maç Öncesi Durumluk Kaygı Düzeylerinin Performanslarına Etkisi*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Adana, 1994.
2. Başaran MH, Taşgın Ö, Sanioğlu A, Taşkın AK. Sporcularda durumluk ve sürekli kaygının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2009; 21: 534-542.
3. Baştuğ G. Bayan voleybolcuların müsabaka dönemi kaygı ve umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi, *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 2009; 11 (3): 15-20.
4. Biçer T. *Doruk Performans*, 3. baskı. İstanbul, Beyaz Yayınları, 1998.
5. Dunn JGH, Syrotuik DG. An investigation of multidimensional worry disposition in a high contact sport. *Psychology of Sport and Exercises*, 2003; 4(3) : 265 – 282.
6. Enç M. *Türk Dil Kurumu Rubhbilim Terimleri Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu, Ankara, 1988.
7. Erbaş M. *Türkiye Basketbol II. Ligindeki Oyuncuların Bazı Kişisel Değişkenlerinin Durumluk Kaygı Üzerine Etkileri ve Durumluk Kaygının Takım İçi İlişkilerine Etkisinin Araştırılması*, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2000.
8. Erbaş MK. *Üst Düzey Basketbolcularda Durumluk Kaygı Düzeyi ve Performans İlişkisi*, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, 2005.
9. Gümüş M. *Profesyonel Futbol Takımlarında Puan Sıralamasına Göre Durumluk Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi*, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2002.
10. Koç H. *Profesyonel Futbolcularda Durumluk Kaygı Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi*, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, 2004
11. Küçük V, Koç H. Psiko – sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi, D.P.Ü. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2003; 9 : 213
12. Lüle ML. *Basketbolda Teknik ve Taktik*, 2. baskı, Ankara, 1996.
13. Martens R, Vealey RS, Burton D. *Competitive Anxiety in Sport*, Human Kinetics Books, Champaign, Illinois. 1990.
14. McNally RJ. Anxiety sensitivity and panic disorder. *Biological Psychiatry*, 2002; 52: 938-946.
15. Öner N, Le Comte A. *Durumluk – Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, no: 333, İstanbul, 1983.
16. Trotter MA, Endler NS. An empirical test of the interaction model of anxiety in a competitive equestrian setting, *Personality And Individual Differences*, 1999; 27: 861 – 875
17. Yücel EO. *Taek - wondocuların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyleri ve Müsabaka Başarılarına Etkisi*, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2003.